

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการสอนเรื่องเพศของพ่อแม่และความต้องการการเรียนรู้เรื่องเพศของลูก ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ

1. พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น
2. เพศศึกษา
3. บทบาทการสอนเรื่องเพศของพ่อแม่
4. ความต้องการการเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

สภาพสังคมปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของวัยรุ่นอย่างมาก ทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามภาวะเศรษฐกิจและกระแสเทคโนโลยี หรือสิ่งยั่วยุที่มาพร้อมกับสื่อสารมวลชนนานาชนิด รวมไปถึงการที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูลูก ส่งผลให้เกิดปัญหากับวัยรุ่นอย่างมาก โดยเฉพาะเรื่องการมีทักษะชีวิตต่ำ ขาดภูมิคุ้มกันทางใจ มีพฤติกรรมทางเพศแบบเสรีและไม่รับผิดชอบ นอกจากนี้วัยรุ่นยังห่างเหินจากครอบครัว ทำให้ขาดการสื่อสารที่ดีกับพ่อแม่ โดยเฉพาะเรื่องการปลูกฝังทัศนคติทางเพศที่เหมาะสมจากพ่อแม่ นอกจากนี้วัยรุ่นมักแสวงหาความรู้เรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมจากกลุ่มเพื่อนและสื่อต่างๆ (กรมสุขภาพจิต, 2547) ส่งผลให้วัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องเพศไม่เพียงพอและไม่ถูกต้อง ทำให้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศหลายรูปแบบ เช่น มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรกับแฟนหรือคู่อรัก (วันเพ็ญ, 2548) เห็นได้จากการศึกษาของพรรณีและรัตนา (2542) ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและความคิดเห็นในเรื่องเพศของวัยรุ่นที่อยู่ในวัยเรียนทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ในชุมชนคลองเตยที่มีอายุเฉลี่ย 16 ปี พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 18.8 มีประสบการณ์ทางเพศ มีอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเท่ากับ 15 ปี บุคคลที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ด้วยคือคู่อรัก เพื่อนและผู้หญิง/ผู้ชายขายบริการทางเพศตามลำดับ และเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคู่อรักหรือเพื่อน วัยรุ่นร้อยละ 63.1 ไม่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะคิดว่าเป็นการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย คู่อรักเป็นกลุ่มคนที่ไว้ใจได้ คิดว่าการมีเพศสัมพันธ์กับคู่อรักเป็นวิธีการป้องกันการสำส่อนทางเพศของคู่อรักได้ดีที่สุด วัยรุ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานว่าเป็นเรื่องธรรมดา ไม่เสียหาย เป็นการทดสอบรสนิยมทางเพศก่อนแต่งงาน และสรุปว่าวัยรุ่นในชุมชนคลองเตยกำลังเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม ดังนั้นบุคลากรทางการแพทย์ควรมีมาตรการเชิงรุกในการป้องกันปัญหาเหล่านี้ ด้วยการเพิ่มรูปแบบการบริการในส่วนของการสนับสนุนให้มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับสุขภาพการเจริญพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การต่อรองทางเพศ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการวางแผน

ครอบครัว โดยประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนเพื่อจัดหลักสูตรการเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวทั้งในโรงเรียนและชุมชน ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่แท้จริงของวัยรุ่นในชุมชน
คลองเตย

สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จาก 4 ภาคของประเทศไทยและในกรุงเทพมหานครระหว่างปี พ.ศ. 2544-2545 จำนวน 2,040 คนของนวลอนงค์ (2548) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 15.42 ปี มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ 6 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย การสูบบุหรี่ การใช้ยาและสารเสพติด การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ การมีเพศสัมพันธ์ การรับประทานอาหารและการออกกำลังกาย สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงด้านการมีเพศสัมพันธ์พบว่านักเรียนร้อยละ 16.5 มีเพศสัมพันธ์แล้ว และยังคงมีเพศสัมพันธ์เป็นประจำร้อยละ 1.5 และร้อยละ 11.5 ไม่ใช้ถุงยางอนามัย อายุต่ำสุดที่มีเพศสัมพันธ์คือ 12 ปี อายุที่เริ่มมีเพศสัมพันธ์ที่พบมากที่สุดคือ 17 ปี รองลงมาคือ 14 ปีและ 13 ปีตามลำดับ บุคคลที่นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ด้วยมากที่สุดคือแฟนหรือคู่อริ รองลงมาคือเพื่อน พฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้ทำให้เกิดอันตรายหรือผลเสียต่อสุขภาพของวัยรุ่น จึงจำเป็นต้องเฝ้าระวังและหามาตรการป้องกัน โดยอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ตลอดจนนโยบายของรัฐ และควรมีการเตรียมเยาวชนให้พร้อมต่อเหตุการณ์ความ
เสี่ยงต่าง ๆ ด้วยการฝึกทักษะชีวิต

เช่นเดียวกับการศึกษาของอรชร (2544) ที่ศึกษาพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดภูเก็ตพบว่า นักเรียนประมาณ 1 ใน 3 เทียบสถาน
เจริญย์ คูโทรทัศน์/ภาพยนตร์/วีดีโอ/อินเทอร์เน็ตที่ปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ เคยอ่านหนังสือปลูกเร้า
อารมณ์เพศและดื่มสุรา ในด้านพฤติกรรมทางเพศ พบนักเรียนร้อยละ 47.2 มีพฤติกรรมเพศที่ไม่
เหมาะสม คือร้อยละ 40.8 ไปเที่ยวสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศ ร้อยละ 35 จับมือถือแขนกับเพื่อน
ต่างเพศ ร้อยละ 18.1 กอดจูบกับเพื่อนต่างเพศ และร้อยละ 12.7 มีเพศสัมพันธ์ โดยนักเรียนชายมี
สัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนผู้หญิง (4.8:1) นอกจากนี้ยังพบว่าระดับชั้นของ
พฤติกรรมทางเพศเพิ่มขึ้นตามลำดับ ในกลุ่มนักเรียนที่เคยไปเที่ยวสองต่อสองกับเพื่อนต่างเพศ เคย
จับมือถือแขนและเคยกอดจูบกับเพื่อนต่างเพศ มักมีเพศสัมพันธ์กันในที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.2 ใน
นักเรียนผู้ชาย และร้อยละ 14.9 ในนักเรียนผู้หญิง นักเรียนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) มีเพศสัมพันธ์กับ
คู่อริ อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 15 ปี และพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
ทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ เพศ รายได้ต่อเดือน เจตคติต่อเรื่องเพศ การรับรู้บทบาทเพศ
จากครอบครัว พฤติกรรมเสี่ยงของกลุ่มเพื่อน การไปเที่ยวสถานบันเทิงเจริญย์ การรับสื่อปลูกเร้า
อารมณ์เพศ การดื่มสุราและกวดสูบบุหรี่ สำหรับสื่อปลูกเร้าอารมณ์เพศ สุกานฎา (2545) ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศกับความรู้และพฤติกรรมเพศ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

พบว่านักเรียนร้อยละ 65.7 เคยเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศ เหตุผลของการเปิดรับคือ ต้องการหาความรู้ (ร้อยละ 46.6) ต้องการปลูกเร้าและระบายอารมณ์เพศ (ร้อยละ 23.1) สำหรับความรู้เรื่องเพศ นักเรียนร้อยละ 46.7 มีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 45.6 มีความรู้ระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้นที่มีความรู้ระดับต่ำ ส่วนพฤติกรรมทางเพศพบว่าร้อยละ 47.2 เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ร้อยละ 9.7 เคยมีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ร้อยละ 17.4 เคยมีเพศสัมพันธ์ ในด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาพบว่าเพศกับรายได้มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศ และจำนวนครั้งในการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศมีความสัมพันธ์กับทุกพฤติกรรมทางเพศ

สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่อการติดเชื้อเอชไอวี ธวัชชัย, มัลลิกา, สมจิตและวิชุด (2548) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในกลุ่มประชากรอายุ 15-29 ปี จำนวน 650 คน พบว่าร้อยละ 67.9 ของกลุ่มตัวอย่างมีเพศสัมพันธ์แล้ว อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 18 ปี อายุต่ำสุดเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในกลุ่มผู้ชายคือ 10 ปี ในกลุ่มผู้หญิงคือ 14 ปี ร้อยละ 5.4 ของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า 15 ปี และร้อยละ 70.5 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในช่วงอายุ 15-19 ปี วิษณุกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของผจงศิลป์, รัชณี, ถิ่นและสุพักตร์ (2548) ที่ศึกษาพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ ทศนคคิ/ค่านิยมต่อการใช้ถุงยางอนามัย การรับรู้ความเสี่ยงและการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มเยาวชนผู้เสพยาบ้า พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความตื่นตัวทางเพศและมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุน้อย มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกขณะกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หลังเสพยาบ้านาน 1-2 เดือน นอกจากนี้ยังพบว่าวิษณุกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเปลี่ยนถ่วงนอนบ่อย มีเพศสัมพันธ์แบบฉาบฉวย ถ่วงนอนทุกรายเป็นเด็กนักเรียนที่มีอายุใกล้เคียงกันหรือเป็นรุ่นพี่ที่มีอายุมากกว่าประมาณ 1-2 ปี เนื่องจากการเสพยาบ้ามีผลกระตุ้นความต้องการทางเพศอย่างรวดเร็ว จนบางครั้งต้องใช้กำลังบังคับผู้หญิงให้มีเพศสัมพันธ์ด้วย และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีจากการมีเพศสัมพันธ์

สอดคล้องกับการศึกษาของอุบลรัตน์ (2547) ที่ศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ปี 2 ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่าสัดส่วนของนักเรียนผู้ชายที่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนจากร้อยละ 11-22 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 15-38 ในปี พ.ศ.2546 ส่วนกลุ่มนักเรียนหญิงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5-12 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 10-24 ในปี พ.ศ. 2546 โดยอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดต่ำลงจาก 16 ปีเป็น 15 ปี สำหรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ในรอบปีที่ผ่านมา พบว่านักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีเพศสัมพันธ์กับแฟนหรือคู่อุปการะ ในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ชายสัดส่วนการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักผิวเผิน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 32 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 50 ในปี พ.ศ. 2546 โดยมีสัดส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยคงเดิม คือ

เฉลี่ยร้อยละ 45 นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนร้อยละ 2-3 มีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกกับเงินหรือสิ่งตอบแทน โดยมีสัดส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยร้อยละ 40-60 สำหรับพฤติกรรมเสี่ยงที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาผู้ชายมีการเสพยาบ้าร้อยละ 15-20 ส่วนกลุ่มอื่นมีการเสพยาบ้าเฉลี่ยร้อยละ 3-7 และพบว่าสัดส่วนของนักเรียนที่มีเพศสัมพันธ์หลังการเสพยามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษาผู้ชาย คือเพิ่มจากร้อยละ 14 ในปี พ.ศ. 2543 เป็นร้อยละ 18 ในปี พ.ศ. 2546 การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีแนวโน้มของการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีจากการมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์อย่างต่อเนื่องในโรงเรียนก็ตาม แต่ไม่ทำให้เกิดผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น จึงควรมีกลยุทธ์ใหม่ๆ มาใช้ในการป้องกันการติดเชื้อเอชไอวีในวัยรุ่น รวมทั้งการสร้างความเข้าใจของครอบครัว เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นที่ปรึกษา และรับฟังปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศของวัยรุ่นได้

นอกจากนี้กาญจนา (2541) ได้ศึกษาค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและอำนาจแห่งตนในการควบคุมทางสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชาย โรงเรียนอาชีวศึกษา ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ความเชื่ออำนาจควบคุมภายในทางสุขภาพ และค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เป็นเสรีนิยมในระดับปานกลาง และพบว่าค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เป็นเสรีนิยมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความเชื่ออำนาจควบคุมทางสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยง ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เป็นเสรีนิยม และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ร้อยละ 4.0 เท่านั้น ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จรุงรัตน์ (2545) พบว่านักเรียนยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสในระดับปานกลาง โดยขึ้นอยู่กับระดับความลึกซึ้งของพฤติกรรมทางเพศ และระดับความผูกพันทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ด้วย ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสกับการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส พบว่าปัจจัยด้านตนเอง ครอบครัว เพื่อนและสภาพแวดล้อม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส และปัจจัยด้านโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการยินยอมให้มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส และให้ข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนควรปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสมให้แก่ นักเรียน หลีกเลี่ยงการจัดกิจกรรมที่เพิ่มโอกาสให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางเพศ ประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ผู้ปกครองให้มากขึ้น รวมทั้งจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญในเชิงจิตวิทยาและมีความรู้เรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้องชัดเจนมาให้ความรู้กับนักเรียน

สำหรับวัยรุ่นผู้หญิง นิรมล (2543) ศึกษาวัฒนธรรมทางเพศ การรับรู้ความเสี่ยง และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นผู้หญิงที่กำลังศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเพิ่งจบการศึกษาระดับอาชีวศึกษา อายุระหว่าง 15-24 ปี ที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองของจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพแบบชาติพันธุ์วรรณาพบว่าวัยรุ่นผู้หญิงให้ความหมายของการมีเพศสัมพันธ์ที่หลากหลายและซับซ้อน คือการมีเพศสัมพันธ์หมายถึง ความรัก การชอบพอ การเป็นกำลังใจ ความสุข การตอบสนองต่อความต้องการทางเพศ การคาดหวังที่จะแต่งงานมีครอบครัว ตลอดจนหมายถึงการมีเพศสัมพันธ์จากการถูกข่มขืนหรือถูกล่วงละเมิดทางเพศ และการมีเพศสัมพันธ์เพื่อแลกเปลี่ยนกับเงิน สิ่งของ และพบว่าวัยรุ่นผู้หญิงมีการรับรู้ความเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากคู่นอนในระดับต่ำ เนื่องจากไวใจแฟนและคนรัก แต่กลับมีการรับรู้ความเสี่ยงทางสังคมค่อนข้างสูงคือ ความเสี่ยงจากการสูญเสียคนรัก หากปฏิบัติเสขการมีเพศสัมพันธ์ด้วย พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่พบได้แก่ การไม่ใช้ถุงยางอนามัยและใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอ การถูกข่มขืนและการมีคู่นอนจำนวนหลายคน จากผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะคือควรเพิ่มทักษะการต่อรองทางเพศให้วัยรุ่นผู้หญิง เพื่อช่วยลดความเสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นผู้หญิง เช่นเดียวกับการศึกษาของ สิริวรรณ, สุสัณหา และนันทพร (2548) ที่พบว่าวัยรุ่นผู้หญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตอำเภอ เมือง จังหวัดแพร่ เห็นด้วยกับการมีค่านิยมรักนวลสงวนตัว แต่ในส่วนของ การพูดเรื่องเพศและการแสดงออกทางเพศเห็นว่าสามารถทำได้อย่างเปิดเผย และมีส่วนน้อยที่เห็นด้วยกับค่านิยมการมีคู่อรัก และค่านิยมการมีเพศสัมพันธ์หรือการอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงานว่าสามารถทำได้ วัยรุ่นผู้หญิงกลุ่มนี้มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศร้อยละ 10.6 ซึ่งทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยกว่า 18 ปี ร้อยละ 83.7 ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง และร้อยละ 13.9 มีคู่นอนมากกว่า 1 คน จึงควรมีการส่งเสริมให้วัยรุ่นผู้หญิงมีการรับรู้ค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อป้องกันการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่นผู้หญิง

เช่นเดียวกับการศึกษาของวัฒนา (2544) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนผู้หญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าปัจจัยทางชีวสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนคือ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดามารดา รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา ปัจจัยด้านแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศคือ แรงสนับสนุนจากเพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนหญิงคือ ทักษะคิดด้านเพศสัมพันธ์ การมุ่งอนาคต การควบคุมตนเองทางเพศสัมพันธ์และความเชื่ออำนาจในคนทางเพศสัมพันธ์ ในขณะที่ข วัญชนก (2541) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนผู้หญิงที่กำลังศึกษา

อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ และเรียนแบบทางไกลในสังกัดศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอุดรธานี พบว่านักเรียนผู้หญิงร้อยละ 25.4 มีเพศสัมพันธ์แล้ว อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกคือ 17.27 ปี คู่ร่วมเพศส่วนใหญ่เป็นคู่อุปถัมภ์ มีจำนวนคู่ร่วมเพศ 1-2 คน มีความถี่ของการร่วมเพศ 1-2 ครั้งต่อเดือน และยังพบว่ามีนักเรียนผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์แล้วร้อยละ 29.1 เคยตั้งครรภ์ ซึ่งในกลุ่มที่ตั้งครรภ์ร้อยละ 65.5 เคยทำแท้ง สำหรับการคุมกำเนิดส่วนใหญ่ใช้เป็นบางครั้ง เหตุผลที่ไม่ใช้เพราะคิดว่าเป็นช่วงที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิดที่ใช้เป็นส่วนใหญ่คือถุงยางอนามัย ซึ่งใช้เป็นบางครั้งเท่านั้น จึงพบว่ามีนักเรียนผู้หญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 25.5 เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และร้อยละ 31.2 เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ อายุ ความรู้เรื่องโรคเอดส์ ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ที่พักอาศัย การมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัย การมีคู่อุปถัมภ์ การดื่มสุรา การใช้สื่อปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ การมีเพื่อนสนิทที่เคยมีเพศสัมพันธ์ สถานภาพสมรสของบิดามารดาและการปรึกษาปัญหากับครอบครัว เมื่อทดสอบการวิเคราะห์พหุแบบขั้นตอนพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนได้แก่ ที่พักอาศัย การมีคู่อุปถัมภ์ การมีเพื่อนสนิทที่เคยร่วมเพศ ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรส ความรู้เรื่องโรคเอดส์ การดื่มสุรา อายุ และการมีอิสระในการออกจากที่พักอาศัย ซึ่งทำนายการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงได้ร้อยละ 29.2

ส่วนอนงค์ (2544) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นพบว่า นักเรียนมีประสบการณ์การคบหาเป็นแฟนกับเพศตรงข้ามอยู่ในระดับปานกลาง การนัดพบกับเพศตรงข้ามและการทำกิจกรรมทางเพศกับเพศตรงข้ามอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ เมื่อมีโอกาสอยู่ตามลำพังกับเพศตรงข้าม นักเรียนร้อยละ 49.8 มีการจับมือถือแขน โอบไหล่ โอบเอวซึ่งกันและกัน รองลงมาคือร้อยละ 32.3 มีกอดจูบ ลูบไล้กระตุ้นอารมณ์และอวัยวะร่างกายให้กันและกัน และร้อยละ 27.8 มีเพศสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งซึ่งเพื่อถ่ายเทความสุขให้แก่กันและกัน บุคคลที่นักเรียนทำกิจกรรมทางเพศด้วยคือแฟนหรือคนรัก คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมาเป็นเพื่อนนักเรียนด้วยกัน ร้อยละ 25.5 สถานที่ที่ทำกิจกรรมทางเพศคือโรงภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 25.8 ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายที่ได้รับความรู้เรื่องเพศ การทำกิจกรรมของกลุ่มเพื่อนที่คบ เนื้อหาข้อมูลเรื่องเพศที่ได้รับ แหล่งข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศที่ได้รับ ลักษณะเพื่อนสนิทที่คบ สัมพันธภาพในครอบครัว รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่ไม่เหมาะสม ในด้านความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาพบว่า การอบรมสั่งสอนเรื่องเพศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์เร็วมักมีเพศสัมพันธ์มากครั้งด้วย (Gillmore, et al. 2002) ทำให้เกิดความเสียหายในหลายด้าน นอกจากการติดเชื้อเอชไอวีแล้ว ยังเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม และการทำแท้งผิดกฎหมาย ดังที่สุวรรณ (2546) พบว่าผู้ใช้บริการที่มีภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-20 ปี กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ส่วนใหญ่ทำแท้งด้วยวิธีการเหน็บยาในช่องคลอด โดยมีเพื่อนเป็นผู้ให้คำแนะนำให้ทำแท้ง ทำให้เกิดผลกระทบร้ายแรงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์และจิตสังคมของวัยรุ่นและครอบครัว ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งจะนำไปสู่การทำแท้งผิดกฎหมายและเกิดผลแทรกซ้อนต่อสุขภาพ รวมทั้งเพื่อป้องกันความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สถานบริการสาธารณสุขและสถานศึกษาควรร่วมมือกันอย่างจริงจัง ในการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวแก่ประชากรกลุ่มดังกล่าว นอกจากนี้ออสเตรเลียและคณะ (Austin, et al., 2004) พบว่าวัยรุ่นทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีความกังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาและน้ำหนักของตนเอง ถึงขนาดไม่มีความสุข และมีการทำให้อาเจียนและใช้ยาระบายเพื่อควบคุมน้ำหนัก จนกลายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่ผิดปกติ การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพราะต้องการให้ตัวเองมีรูปร่างที่ดี เป็นที่ดึงดูดใจของเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นค่านิยมหรือความเชื่อเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม และจำเป็นอย่างยิ่งที่พ่อแม่ควรให้ความรู้ที่ถูกต้องกับลูก

เพศศึกษา

เมื่อก้าวถึงคำว่า “เพศศึกษา” หลายคนอาจมีมุมมองว่าหมายถึง การเรียนการสอนเพศศึกษาที่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว เพศศึกษาหมายถึงกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง ในด้านกายวิภาค สรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยาและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ได้จากพฤติกรรมทางเพศ โดยการเรียนการสอนเพศศึกษาเน้นเรื่องสำนึกรับผิดชอบและทัศนคติที่เหมาะสมในเรื่องเพศ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปรับตัวและพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้ควบคุมพฤติกรรมและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินชีวิตทางเพศเป็นไปอย่างมีความสุข (ประทักษ์, 2548). เพศศึกษาเป็นการศึกษาและให้ความรู้เกี่ยวกับ “ความเป็นเพศ” เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับมนุษย์ผู้ชายและผู้หญิง ที่เกิดมาแตกต่างกัน ทั้งในด้านความคิด การกระทำรวมทั้งพฤติกรรมการมีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เพศศึกษาจึงเป็นเรื่องราวของทุกคนในสังคมที่ต้องรับรู้ รับทราบและศึกษาหาความรู้อย่างแท้จริง เพื่อประโยชน์ของทุกคนไม่ใช่เฉพาะคนใดคนหนึ่ง (พันธ์ศักดิ์, 2549)

ความสำคัญของการสอนเพศศึกษา

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจและสังคม นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่เร้าใจให้เกิดความต้องการทางเพศ ซึ่งนำไปสู่ความอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง โดยพยายามหาความรู้จากเพื่อน สิ่งพิมพ์และสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ โดยเฉพาะในปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสารมีการนำเสนอเรื่องเพศมากขึ้น ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ทำให้วัยรุ่นมีกิจกรรมทางเพศมากขึ้นและมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (สุวชัย, 2548) ในขณะที่วัยรุ่นไทยทั้งผู้ชายและผู้หญิงยังขาดความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องในเรื่องเพศ เนื่องจากพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่หรือแม้แต่ครู อาจารย์บางท่าน ยังมีความคิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าละอาย ไม่สมควรที่จะนำมาสอน พูดคุย หรือทำความเข้าใจกับเยาวชน และมักมีความกลัวว่าการสอนเรื่องเพศเป็นการชี้้นำให้เกิดความอยากรทดลองหาประสบการณ์ทางเพศ (เพ็ญศรี, 2549)

แต่ในความเป็นจริงแล้ววัยรุ่นจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องเพศ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การยอมรับและการปฏิบัติตนให้เหมาะสม ตลอดจนควบคุมพฤติกรรมรวมทั้งแรงผลักดันทางเพศให้เหมาะสม ในรูปแบบที่ตนเองพอใจ เป็นที่ยอมรับของสังคมและสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการสอนเพศศึกษาจึงเป็นการสนองความต้องการทางด้านความรู้เรื่องเพศให้แก่วัยรุ่น และถ้าสอนวัยรุ่นให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้อง วัยรุ่นจะไม่หลงเชื่อผิดๆ หรือเกิดความเข้าใจผิดในเรื่องเพศ เป็นการช่วยลดความอยากรทดลองหรือลองผิดลองถูกในเรื่องเพศโดยปราศจากหลักการที่ถูกต้องได้ ทำให้ปัญหาหรือข้อข้องใจต่างๆ ลดน้อยลง และโดยเฉพาะถ้าวัยรุ่นได้เรียนรู้เรื่องเพศอย่างเป็นกิจจะลักษณะตามขั้นตอนและหลักการศึกษาที่ถูกต้อง จะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศให้กับวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี (ประพัทธ์, 2548) นอกจากนี้การสอนเพศศึกษายังเป็นการแก้ปัญหาทางเพศของวัยรุ่น ช่วยให้วัยรุ่นที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ จะลดการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกออกไป โดยแนะนำทางออกในการระบายอารมณ์เพศที่เหมาะสม และในกลุ่มวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์แล้ว การสอนเพศศึกษาช่วยให้วัยรุ่นเหล่านั้นมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย มีการใช้วิธีการคุมกำเนิดอย่างถูกต้อง ใช้ทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ และที่สำคัญคือไม่พบหลักฐานว่าการสอนเพศศึกษาเป็นการส่งเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น (จรวพร, 2549; สุพา, 2541)

องค์ประกอบของเพศศึกษา

เพศศึกษาประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน เช่น สุชาติและวรรณิ (2543) แบ่งองค์ประกอบเรื่องเพศเป็น 4 ด้านคือ

1. ชีววิทยา ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยาของร่างกายมนุษย์ เช่น โครงสร้าง

และหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ ของระบบสืบพันธุ์ทั้งเพศชายและเพศหญิง ลักษณะทางพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องเรื่องเพศ การเจริญเติบโตทางเพศด้านร่างกาย การมีหนวดเคราและขนรักแร้ เสียงแตก การมีประจำเดือน การสืบพันธุ์ การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์และการคลอดบุตรเป็นต้น

2. สุขวิทยา ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ การระวังรักษาร่างกายให้ปราศจากโรคภัยหรือความผิดปกติทางเพศ เช่น ข้อควรปฏิบัติขณะมีประจำเดือน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน

3. จิตวิทยา ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับจิตใจและอารมณ์ เช่น การเจริญเติบโตทางเพศในด้านจิตใจ การเปลี่ยนแปลงด้านจิตใจและอารมณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น แรงกดดันทางเพศ การระบายอารมณ์ทางเพศทัศนคติต่อเพศตรงข้าม การมีความรัก ความต้องการหรือความรู้สึกทางเพศ ความผิดปกติด้านจิตใจและอารมณ์

4. สังคมวิทยา ได้แก่เรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสังคมและมาตรฐานความประพฤติหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม เช่น ความเจริญเติบโตทางเพศในด้านสังคม ความสัมพันธ์ทางเพศ เพศสัมพันธ์ อิทธิพลของเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม การเกี่ยวพาราสี การเลือกคู่ครอง การแต่งงาน ชีวิตสมรส หรือชีวิตครอบครัว การวางแผนครอบครัว ประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ

ส่วนประทักษ์ (2548) แบ่งองค์ประกอบของเพศศึกษาออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ คือ

1) การกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศ (erotic arousal) ประกอบด้วย

1.1 ตัวกระตุ้น ได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียงสัมผัสและความนึกคิด

1.2 อวัยวะรับการกระตุ้น ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

1.3 กระบวนการทางจิตใจ จะแปรมาเป็นความรู้สึกทางเพศได้มากน้อยเพียงใด

ขึ้นอยู่กับอำนาจของอารมณ์และความยับยั้งชั่งใจ ถ้ามีความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้น ร่างกายจะมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยอัตโนมัติ

2) การได้กระตุ้นทางเพศ (sexual response) เป็นการตอบสนองต่อการกระตุ้นทางเพศจากการทำงานของระบบประสาทอัตโนมัติ มีการเปลี่ยนแปลงทั่วร่างกาย พร้อมทั้งเกิดความรู้สึกทางเพศที่รุนแรง ขึ้นตามลำดับของการกระตุ้น การเปลี่ยนแปลงนี้แบ่งเป็น 4 ระยะ คือ

2.1 ระยะตื่นตัว (excitement phase) เป็นระยะที่เริ่มมีความรู้สึกทางเพศเกิดขึ้น เริ่มมีการคั่งของเลือด โดยเฉพาะที่อวัยวะเพศ เพศชายมีการแข็งตัวของอวัยวะเพศ ส่วนเพศหญิงมีน้ำซึมออกจากผนังช่องคลอด

2.2 ระยะกำหนด (plateau phase) เป็นระยะถดถอยซึ่งเป็นผลมาจากการกระตุ้นที่ต่อเนื่อง และรุนแรงพอที่จะทำให้มีความรู้สึกทางเพศมากขึ้น และมีความพึงพอใจต่อการสัมผัสในส่วนต่างๆ ของร่างกายรุนแรงมากขึ้น มีการคั่งของเลือดและการเกร็งตัวของกล้ามเนื้อมากขึ้น แต่ถ้การกระตุ้นหยุดลงหรือความรู้สึกทางเพศหมดไป การตอบสนองนี้จะหมดไปด้วยเช่นกัน

2.3 ระยะเวลาจุดสุดยอด (orgasm) เป็นระยะที่ร่างกายทุกส่วนตอบสนองเต็มที่ต่อความรู้สึกทางเพศที่เพิ่มขึ้นสูงสุด จนความรู้สึกนี้ถูกปลดปล่อยหมดไป เป็นภาวะที่เกิดความรู้สึกพึงพอใจอย่างมาก จะเกิดการเกร็งของกล้ามเนื้อทุกส่วนทั่วร่างกายอย่างรุนแรง ซึ่งอยู่เหนือการควบคุม ในผู้ชายส่วนใหญ่มักมีการหลั่งอสุจิร่วมด้วย ระยะเวลาใช้เวลานั้นมาก ประมาณ 3 - 10 วินาทีเท่านั้น

2.4 ระยะเวลาคลายตัว (resolution phase) เป็นระยะที่ร่างกายกลับคืนสู่ภาวะก่อนมีการกระตุ้น ในระยะนี้ผู้ชายไม่สามารถตอบสนองทางเพศได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง แม้ว่าจะมีการกระตุ้นก็ตาม ส่วนผู้หญิงสามารถถึงจุดสุดยอดติดต่อกันหลายครั้งได้

3) ทางออกทางเพศ (sexual outlet) เป็นวิธีการต่างๆ ที่ใช้เพื่อตอบสนองความพึงพอใจทางเพศ แบ่งเป็น

3.1 การอาศัยตนเอง ได้แก่ การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และการฝันทางเพศ ซึ่งเกิดขึ้นเองขณะนอนหลับทั้งในผู้ชายและผู้หญิง แต่ผู้ชายมักมีการหลั่งอสุจิร่วมด้วย จึงเรียกว่า ฝันเปียก ส่วนผู้หญิงมีแต่การถึงจุดสุดยอด

3.2 การอาศัยผู้อื่น ได้แก่ การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม เช่น การกอดจูบ ลูบ คลำ และการร่วมเพศ เป็นต้น การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน และการมีความสัมพันธ์ทางเพศได้ทั้งสองเพศ

4) สุขอนามัยทางเพศ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

4.1 มีความสามารถที่จะเป็นสุข และควบคุมพฤติกรรมทางเพศของตนเองให้สอดคล้องกับจรรยาของสังคม และไม่ละเมิดศีลธรรมของผู้อื่น

4.2 ปราศจากความรู้สึกกลัว อับอาย ละอายใจ ความหลงผิด และสภาวะทางจิตใจที่ยับยั้งการตอบสนองทางเพศ และทำให้สัมพันธ์ภาพทางเพศเสื่อมลง

4.3 ปราศจากความผิดปกติทางร่างกาย โรคภัยไข้เจ็บและความบกพร่องต่างๆ ที่ขัดขวางการทำหน้าที่ทางเพศ

5) ปัญหาสุขภาพอนามัยทางเพศ แบ่งเป็น 3 ประเด็น คือ

5.1 ปัญหาทางร่างกาย ได้แก่ การเจริญเติบโตทางร่างกายที่ผิดปกติหรือไม่สมบูรณ์ ทำให้การระบุเพศหรือการทำหน้าที่ทางเพศผิดปกติหรือไม่สมบูรณ์ ได้แก่ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ ภาวะหมดประจำเดือน และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

5.2 ปัญหาทางจิตใจ ได้แก่ ความไม่ชอบ ความกลัว ความไม่เหมาะสมของตัวกระตุ้นให้เกิดอารมณ์เพศ เช่น กลุ่มรักร่วมเพศ ลักเพศ ถ้ามอง ชอบอวดอวัยวะ พิศواسวัตุ พิศวาสเด็ก พิศวาสทารุณ พิศวาสความเจ็บปวด

5.3 ปัญหาทางสังคม ที่พบบ่อย ได้แก่ การตั้งครภภเมื่อไม่พร้อม การแพร่ระบาดของโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การละเมิดสิทธิต่างๆ ทางเพศ เช่น อาชญากรรมทางเพศ เป็นต้น

สำหรับหลักสูตรเพศศึกษาในต่างประเทศ แบ่งเป็น 2 หลักสูตร คือ 1) เพศศึกษาที่สอนให้
 งดการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และ 2) เพศศึกษารอบด้าน คือ เพศศึกษาที่สอนให้งดการมี
 เพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เป็นการสอนเพศศึกษาที่เน้นให้วัยรุ่นไม่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มักใช้
 เทคนิคที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความกลัวการแสดงออกทางเพศ ไม่มีการสอนเกี่ยวกับการคุมกำเนิดหรือ
 การใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อมและการป้องกันโรคติดต่อทาง
 เพศสัมพันธ์ เพราะการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และสังคม
 สอนให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์ให้ตั้งครรภ์ต่อและยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น และให้ความสำคัญ
 กับศาสนาในบางเรื่อง ส่วนเพศศึกษารอบด้านสอนว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมชาติ เป็นเรื่องปกติ
 และเป็นส่วนหนึ่งของการมีสุขภาพที่ดี สอนว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นวิธีการที่ดีและได้ผลที่สุดใน
 การป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม การคิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเอดส์ สอนให้
 นักเรียนรู้คุณค่าของตนเอง ครอบครัวและชุมชน สอนเรื่องเพศในหลายแง่มุม ได้แก่ พัฒนาการของ
 มนุษย์ สัมพันธภาพ ทักษะส่วนบุคคล พฤติกรรมทางเพศ สุขภาพทางเพศ และสังคมวัฒนธรรม ให้
 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำแท้ง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง สอนว่าการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมี
 เพศสัมพันธ์ช่วยลดอัตราการคิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเอดส์ และการตั้งครรภ์เมื่อไม่
 พร้อม สอนให้รู้จักวิธีการคุมกำเนิดที่มีประสิทธิภาพ ช่วยลดอัตราการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม ให้
 ความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และ โรคเอดส์ และการหลีกเลี่ยงการคิดโรคติดต่อทาง
 เพศสัมพันธ์ สอนว่าศาสนามีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ ให้โอกาสนักเรียนได้
 สำรวจความเชื่อทางศาสนาของตนเองและครอบครัว สอนให้รู้ว่าวัยรุ่นที่ตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อมมี
 ทางเลือกหลายด้าน เช่นตั้งครรภ์ต่อและเลี้ยงลูกเอง ตั้งครรภ์ต่อและยกลูกให้เป็นบุตรบุญธรรมของ
 ผู้อื่นหรือยุติการตั้งครรภ์ เป็นต้น (Advocates for youth , 2006; Martin , Rector & Pardue , 2004)

ในประเทศไทยหลักสูตรเพศศึกษาที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว
 ประเทศคือแผนการเรียนรู้เพศศึกษาขององค์การแพธ (2547) ซึ่งดำเนินงานภายใต้กรอบความ
 ร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข โดยการสนับสนุนงบประมาณจาก
 กองทุนโลก แผนการเรียนรู้เพศศึกษานี้ประกอบด้วยเนื้อหา 6 หมวดคือ 1) พัฒนาการทางเพศ
 ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับพัฒนาการของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางสรีระเมื่อเข้าสู่วัยหนุ่มสาว
 พัฒนาการทางเพศ การสืบพันธุ์ ภาพลักษณะต่อร่างกาย ตัวตนทางเพศและรสนิยมทางเพศ 2)
 สัมพันธภาพประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในมิติของครอบครัว เพื่อน การคบเพื่อนต่าง
 เพศ ความรัก การใช้ชีวิตคู่ การแต่งงาน การเป็นพ่อแม่ 3) ทักษะส่วนบุคคล ประกอบด้วยเนื้อหา
 เกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ได้แก่การให้คุณค่ากับสิ่งต่างๆ ซึ่งระบบการให้คุณค่าเป็น
 ตัวชี้นำพฤติกรรมเป้าหมายและการดำเนินชีวิต การสื่อสาร การรับฟัง การแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึก
 คิดที่สอดคล้องหรือแตกต่างกัน การตัดสินใจ การต่อรอง การทำความตกลงเพื่อบรรลุความตั้งใจ
 หรือทางเลือกที่ตนสามารถรับคิดชอบได้ การรักษาและยืนยันความเป็นตัวของตัวเอง สามารถแสดง

ความรู้สึกรู้สึก ความต้องการของตนเอง โดยเคารพในสิทธิของผู้อื่น การจัดการกับแรงกดดันจากเพื่อน
 สิ่งแวดล้อมและอคติทางเพศ การแสวงหาคำแนะนำ ความช่วยเหลือ การจำแนกแยกแยะข้อมูลที่
 ถูกต้องออกจากที่ไม่ถูกต้อง 4) พฤติกรรมทางเพศ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางเพศที่
 พัฒนาไปตามช่วงชีวิต การละเว้นการมีเพศสัมพันธ์ การตอบสนองทางเพศ 5) สุขภาพทางเพศ
 ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย วิธีการคุมกำเนิด การทำแท้ง การป้องกัน
 โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงทางเพศและสุขภาพ
 การเจริญพันธุ์ และ6) สังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาททางเพศ เรื่องเพศ
 ในบริบทของสังคม วัฒนธรรม กฎหมาย ศิลปะและสื่อต่างๆ หลักสูตรเพศศึกษาของแพรนี้ เป็น
 หลักสูตรเพศศึกษารอบด้าน มีจุดยืนในการผลักดันให้เกิดสุขภาวะทางเพศให้แก่เยาวชน ดังนี้ คือ

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อ “รับฟัง”

มิใช่เพื่อ “สร้างปาฏิหาริย์”

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง

มิใช่เพื่อว่ากล่าว สั่งสอน ตักเตือน ให้เชื่อฟัง

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อช่วยให้เขามองเห็นทางเลือกที่หลากหลาย

มิใช่เพื่อตัดสินใจแทน

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงการก้าวไปข้างหน้า

มิใช่จะเดินแทน

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อช่วยให้เขาค้นพบคุณค่าและศักยภาพที่มีอยู่ในตัวตน

มิใช่เพื่อให้ความอนุเคราะห์เป็นครั้งคราว

เพียงเพื่อรอวันที่เขาจะเผชิญปัญหาใหม่อีกครั้ง

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อเอื้อให้เขาเข้าถึงวิชาการและทรัพยากร

แต่มิใช่เพื่อจะรับผิดชอบแทนในการแก้ปัญหาของพวกเขาเอง

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อเอื้ออาหารต่อสุขภาวะของเขา

มิใช่เพื่อจะตัดสินใจถูกผิด ดีชั่ว ในสิ่งที่พวกเขาเลือก

อยู่เคียงข้างเยาวชน เพื่อเกื้อกูลให้พวกเขาได้เลือก

และตัดสินใจอย่างมีความสุขภาวะ

บทบาทการสอนเรื่องเพศของพ่อแม่

พ่อแม่เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนเรื่องเพศให้กับลูก (มรรดา, 2545; สมบูรณ์, 2546) การสอนเรื่องเพศของพ่อแม่มีประโยชน์กับลูกอย่างมาก คือ เป็นการชะลอเวลาการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของลูก ช่วยให้ลูกใช้ถุงยางอนามัยอย่างสม่ำเสมอเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ทำให้ลูกปลอดภัยจากการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการติดเชื้อเอชไอวี (Hutchinson , 2002;

Meschke, Bartholomae & Zentall, 2000) เป็นการป้องกันเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ และเป็นเกราะป้องกันภัยอันตรายในรูปแบบต่างๆ ที่มาคุกคามคุณภาพชีวิตของลูก (พันธ์ศักดิ์, 2549) ดังนั้นกรมสุขภาพจิต (2547) จึงให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นประการแรก คือ กำหนดยุทธศาสตร์ การพัฒนาครอบครัวให้เป็นยุทธศาสตร์ระดับชาติ เป็นการส่งเสริมศักยภาพของครอบครัวในการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ลูก และการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าลูกเรียนรู้เรื่องเพศจากทุกที่ ยกเว้น พ่อแม่ โดยเรียนรู้เรื่องความผิดปกติทางเพศจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และเห็นจากเพื่อนๆ เรียนรู้เรื่องอวัยวะและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์จากตำราเรียนและครูสอน เรียนรู้เรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความต้องการทางเพศจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และเรียนรู้ท่าทางร่วมเพศจากวีซีดี วีซีดี วีซีดี ที่เวียนกันดูในกลุ่มเพื่อน อย่างไรก็ตามพบว่าคนที่วัยรุ่นอยากคุย อยากปรึกษาเรื่องเพศ เรื่องแฟนด้วยมากที่สุดคือพ่อแม่ แต่เหตุผลที่วัยรุ่นเลือกเพื่อนเป็นที่ปรึกษาอันดับแรกเพราะกลัวพ่อแม่ดูว่ากล่าว ลงโทษ วัยรุ่นรู้ว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาที่เกิดจากความแตกต่างทางยุคสมัย เพราะผู้ใหญ่มักอดไม่ได้ที่จะเอาปัญหาของเด็กไปเปรียบเทียบกับอดีตของตนเองเสมอ ด้วยคำพูดทำนองว่า “สมัยฉันไม่เห็นเป็นอย่างนี้เลย” นอกจากนี้พ่อแม่ยังชอบพูดคักคอยเสียดสี ไม่ก็ตำหนิ ไม่เคยฟังให้จบประโยค ดีโทษตีพ่ายไปก่อนเสมอ แทบไม่เคยให้ออกาสกับลูกได้อธิบายก่อนว่าความจริงคืออะไร พ่อแม่ไม่เคยมีเวลาให้กับลูกอย่างจริงจังและชอบคิดเอาเองว่าปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ของลูกเป็นเรื่อง “เด็ก ๆ” ที่ไม่มีความสำคัญ (โครงการคุยเปิดใจ รักปลอดภัย , 2548)

นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคที่ทำให้พ่อแม่ลูกไม่ได้พูดคุยกันในเรื่องเพศคือ (พันธ์ศักดิ์, 2549)

1. ทศนคติเก่าๆ ที่เชื่อกันว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องไม่ดีงาม ไม่ควรนำมาพูดจากันในครอบครัว เรื่องเพศเป็นเรื่องที่เรียนรู้ได้เองเมื่อแต่งงาน เรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเปิดเผย
2. พ่อแม่มองว่า การพูดเรื่องเพศเป็นคาบสองคม เป็นการชี้โพรงให้กระรอก เลยไม่ยอมพูดกับลูก ในขณะที่ลูกกลัวพ่อแม่ดูว่ากล่าว ทำให้ลูกไม่กล้าพูดคุยหรือปรึกษาพ่อแม่เมื่อมีปัญหาเรื่องเพศ
3. พ่อแม่กับลูกมีความเข้าใจปัญหาเรื่องเพศไม่ตรงกัน เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การเบี่ยงเบนทางเพศ พ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับว่าเรื่องดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ จนปิดกั้นการรับฟังปัญหาจากลูก
4. พ่อแม่มักคิดว่าการสอนเรื่องเพศเป็นหน้าที่ของครู
5. พ่อแม่ส่วนหนึ่งยังมีความเชื่อที่ไม่ถูกต้อง คือ การสอนเพศศึกษา เป็นการสอนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์
6. ลูกส่วนใหญ่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น มักเชื่อเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ บางคนคิดว่าความคิดของพ่อแม่เป็นความคิดแบบคนหัวโบราณล้าสมัย ไม่น่าเชื่อถือและยึดถือปฏิบัติ ทำให้เป็นอุปสรรคในการยอมรับ

การส่งเสริมให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมในการสอนเรื่องเพศให้กับลูกจึงนับเป็นกลวิธีสำคัญในการให้ความรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องกับลูก สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว พ่อแม่ลูกมีความรักความเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น โดยมีหัวข้อที่พ่อแม่ควรสอนหรือพูดคุยกับลูกดังนี้คือ (จรรยาพร, 2549; พันธุ์ศักดิ์, 2549)

1. การดูแลรักษาความสะอาดของอวัยวะเพศ สอนลูกให้เรียกชื่ออวัยวะให้สุภาพ ฟังได้ ไม่เงินอายและพูดให้เป็นเรื่องปกติธรรมดา
2. ความรัก ความอบอุ่น ความสุขในการใช้ชีวิตคู่ แสดงให้เห็นความรักความผูกพันของพ่อแม่ เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกๆ เลียนแบบ
3. พ่อต้องคุยกับลูกชาย สอนลูกชายให้เรียนรู้พฤติกรรมกรรมการเป็นสุภาพบุรุษ แม่ต้องสอนลูกสาวให้เป็นสุภาพสตรี รักรวมลงส่วนตัว ซื่อตัวอย่างหรือผลร้ายในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร รวมทั้งสอนการวางตัวที่ถูกต้อง การปฏิเสธสิ่งชั่วทั้งหลาย
4. ความเข้าใจผิดต่างๆ ทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ การแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่ต้องให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม
5. การตอบสนองต่อสิ่งเร้าอารมณ์ทางเพศ ว่าควรเป็นไปทางใด จึงเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ รวมทั้งความสามารถในการอดทนอดกลั้น ควบคุมอารมณ์หรือเบี่ยงเบนความสนใจในเรื่องเพศ หนีไปสนใจเล่นดนตรี ออกกำลังกาย เรียนหนังสือและทำงานอดิเรกที่มีประโยชน์แทน
6. ทักษะในการปฏิเสธความสัมพันธ์ทางเพศสำหรับลูกผู้หญิง วิธีการหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การป้องกันตนเองจากการถูกข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศ จากเพื่อน คนใกล้ชิด ญาติหรืออาชญากรรมทางเพศตามท้องถนน วิธีการช่วยเหลือตนเองเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ดังกล่าว รวมทั้งการแก้ไขสถานการณ์และการหาความช่วยเหลือ หลังเกิดสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้การสอนให้รู้จักความรักที่ปลอดภัย การมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ปลอดภัย ก็สามารถนำมาใช้เป็นหัวข้อในการสนทนาพูดคุยกันได้ เมื่อมีเหตุการณ์ที่เป็นข่าวเกิดขึ้น
7. ทักษะในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นผู้ชาย ไม่ให้เลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ดีงามของเพื่อนในเรื่องเพศ เช่น การเที่ยวหญิงบริการ การมั่วเซ็กซ์ เป็นต้น

แต่การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าพ่อแม่ไม่ได้ทำบทบาทสำคัญในการสอนเรื่องเพศให้กับลูกอย่างเพียงพอครั้งนี้คือ การศึกษาเรื่องบทบาทของพ่อแม่ในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร สุภาศิริ (2541) พบว่าพ่อแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้กับลูกสาวในระดับปานกลาง การได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากแม่ของตนเอง ความรู้เรื่องเพศศึกษาและอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทพ่อ และแม่มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้กับลูกสาวในระดับปานกลาง ความรู้เรื่องเพศศึกษาและการเคยได้รับความรู้เรื่องเพศจากแม่ของตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบทบาทแม่ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับบทบาทแม่ได้แก่ การเลี้ยงลูกแบบปล่อย

ปลละเลข และการรับรู้ว่าคุณเป็นผู้มีบทบาทในการสอนเพศศึกษาให้กับลูกสาว และมีข้อเสนอแนะคือควรมีการจัดอบรมความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่พ่อแม่ รวมทั้งควรมีการรณรงค์ให้พ่อแม่ตระหนักว่าการสอนเรื่องเพศแก่ลูกเป็นบทบาทของพ่อแม่ เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้และเป็นการสร้างทัศนคติเพื่อให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

ส่วนบทบาทของพ่อในการสอนเรื่องเพศให้กับลูก พบว่าพ่อไม่ได้กระทำบทบาทด้านการสอนเรื่องเพศให้กับลูกวัยรุ่น คือ การศึกษาของสุทธิดา (2546) ที่ศึกษาบทบาทของพ่อในการอบรมเลี้ยงดูลูกวัยรุ่น พบว่าพ่อบมีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูกในระดับปานกลาง ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการเป็นแบบอย่างที่ดี พ่อบมีบทบาทระดับน้อยในด้านการส่งเสริมสัมพันธภาพในครอบครัว บทบาทพ่อที่ปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูลูกวัยรุ่น คือ การดูแลให้ลูกรับประทานอาหารตรงเวลาและถูกหลักโภชนาการ การสอนให้ลูกรู้จักควบคุมอารมณ์ มีสติรอบคอบ มีกาลเทศะรู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การแนะนำลูกเกี่ยวกับการคบเพื่อน การให้คำปรึกษาด้านการเรียนแก่ลูก สอนให้ตั้งใจเรียนและติดตามผลการเรียนของลูก

เช่นเดียวกับการศึกษาของภารดี (2544) ที่ศึกษาการสอนเพศศึกษาของครอบครัวที่มีลูกวัยรุ่น พบว่า ครอบครัวมีความรู้เรื่องเพศศึกษาและเรื่องเพศของวัยรุ่นในระดับปานกลาง และมีทัศนคติต่อการสอนเพศศึกษาระดับปานกลาง เนื้อหาเพศศึกษาที่ครอบครัวส่วนใหญ่สอนแก่ลูกวัยรุ่น คือ การแต่งกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับเพศและกาลเทศะ (ร้อยละ 96.5) รองลงมาคือการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับเพศและกาลเทศะ (ร้อยละ 94.3) ส่วนเนื้อหาเพศศึกษาที่ครอบครัวส่วนใหญ่ไม่สอนลูกคือ ความต้องการทางเพศและการปฏิบัติตัวเพื่อเบี่ยงเบนความต้องการทางเพศ (ร้อยละ 53.9) รองลงมาคือ การป้องกันการตั้งครรภ์หรือการคุมกำเนิด (ร้อยละ 38.4) วิธีการสอนเพศศึกษาที่ครอบครัวส่วนใหญ่ทำเป็นประจำคือ การสอนโดยทางอ้อม ได้แก่ วิธีการบูรณาการในการดำรงชีวิต คือ การมอบหมายงานบ้านให้ลูกทำตามความเหมาะสมกับเพศ ส่วนวิธีการสอนทางตรงเป็นวิธีที่ครอบครัวส่วนใหญ่ปฏิบัติค่อนข้างน้อย คือ การนำเอกสาร หนังสือ หรือสื่อต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศให้ลูกศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปัญหาอุปสรรคที่ครอบครัวพบในการสอนเรื่องเพศให้แก่ลูกวัยรุ่น ส่วนใหญ่เป็นปัญหาและอุปสรรคด้านทัศนคติ ได้แก่ พ่อแม่คิดว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ลูกเรียนรู้ได้เองโดยไม่ต้องสอน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการสอนพบว่าพ่อแม่ส่วนใหญ่ไม่แน่ใจว่าความรู้เรื่องเพศที่นำไปพูดคุยหรืออบรมสั่งสอนลูกถูกต้องหรือไม่ แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการสอนเพศศึกษาให้กับลูกทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติ ดังนั้นจึงควรมีการช่วยเหลือและส่งเสริมครอบครัวให้สามารถปฏิบัติพัฒนาภกิจในการสอนเพศศึกษาแก่ลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุวรรณ (2544) ที่พบว่าความรู้เรื่องเพศศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาและการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา และทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

สอดคล้องกับการศึกษาของสมบุรณ์ (2546) ที่ศึกษาวิธีการจัดেলাทางสังคมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมของวัยรุ่น โดยสถาบันครอบครัว ในกรุงเทพมหานคร พบว่าครอบครัวของนักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่อบรมสั่งสอนเรื่องการแต่งกาย กิริยาวาจาและการแสดงอารมณ์ทั้งในสถานการณ์ทั่วไป และเมื่ออยู่กับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้วิธีการตักเตือนก่อนหรือหลังการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่วนเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ พ่อแม่ส่วนใหญ่ ใช้วิธีการตักเตือนก่อนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม รองลงมาคือ การบอกผลดี ผลเสีย และการยกตัวอย่างจากสื่อมวลชนให้เห็นชัดเจน การอบรมสั่งสอนพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนวัยรุ่นควรใช้วิธีการบอกเหตุผล ไม่ควรใช้อารมณ์ หรือบ่น คำว่า ลงโทษ อีกทั้งไม่ควรเข้มงวดหรือตามใจเกินไป และควรใช้วิธีการตักเตือนลูกก่อนหรือหลังแสดงพฤติกรรมตามความเหมาะสม เช่นเดียวกับการศึกษาของบุพยงค์ (2543) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นกับทักษะชีวิตพื้นฐานของวัยรุ่น พบว่าครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่นมีการปฏิบัติพัฒนกิจด้านการถ่ายทอดปรัชญา การดำเนินชีวิตและจริยธรรมแก่ลูกในระดับสูงสุด ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือการถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศศึกษาในด้านทักษะชีวิตพื้นฐานของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นมีทักษะชีวิตพื้นฐานด้านความภูมิใจในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคมสูงสุด และมีทักษะชีวิตพื้นฐานด้านความคิดสร้างสรรค์ต่ำสุด และพบว่าการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตรวัยรุ่น มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะชีวิตพื้นฐานของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการส่งเสริมให้ครอบครัวที่มีลูกวัยรุ่นปฏิบัติพัฒนกิจที่ดีและเหมาะสม ชวขีให้วัยรุ่นมีทักษะชีวิตพื้นฐานที่ดีด้วย การมีทักษะที่ดีทำให้วัยรุ่นเข้มแข็งและเป็นภูมิด้านทานต่อปัญหาต่างๆ รอบตัวได้เป็นอย่างดี ทำให้วัยรุ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่ สมสมัย (2547) ศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า พ่อแม่สอนเพศศึกษาให้กับลูกในระดับปานกลาง พบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือเพศของลูก โดยสอนลูกผู้หญิงมากกว่าลูกผู้ชาย ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้เรื่องเพศศึกษา ทศนคติต่อเรื่องเพศศึกษา การรับรู้บทบาทและผลการสอนเพศศึกษา สัมพันธภาพในครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ และยังพบว่าวิธีการเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่ ส่วนวิธีการเลี้ยงดูลูกแบบเข้มงวดกวดขันและแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่ นอกจากนี้ยังพบว่า พ่อแม่ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.9) ต้องการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา สำหรับใช้สอนลูกวัยรุ่น จึงควรมีการให้ความรู้กับพ่อแม่เพื่อสอนเรื่องเพศให้กับลูก เห็นได้จากการศึกษาของนภาพร (2545) ที่ศึกษาผลของการเตรียมมารดาเรื่องเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติและการสอนเพศศึกษาแก่ลูกสาววัยรุ่นตอนต้น พบว่า แม่ที่ได้รับการเตรียมเรื่องเพศศึกษามีความรู้เรื่องเพศศึกษา เจตคติต่อการสอนเพศศึกษา มีการสอนเนื้อหา

เพศศึกษาและมีวิธีการสอนเพศศึกษาคือว่าก่อนการทดลองและดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับบทบาทของแม่ในการสอนเรื่องเพศให้กับลูกสาว มลจินทร์ (2543) พบว่าแม่ให้ความรู้เรื่องเพศกับลูกสาววัยรุ่นในระดับปานกลาง แม่ให้ความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยา ร่างกาย และชีวภาพทางเพศสูงสุด รองลงมาคือด้านสุขวิทยา และการสอนเพศศึกษาด้านที่แม่ให้ความรู้กับลูกต่ำสุดคือด้านจิตวิทยา ปัจจัยที่ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้ความรู้เรื่องเพศของแม่คือจำนวนลูกผู้หญิงในครอบครัว ความรู้เรื่องเพศศึกษาของแม่ เจตคติต่อเรื่องเพศศึกษาของแม่ ความสะดวกใจในการสอนเรื่องเพศศึกษาของแม่และสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ดังนั้นต้องส่งเสริมความรู้และเจตคติต่อเรื่องเพศศึกษาให้กับแม่เพื่อให้แม่เกิดความมั่นใจ มีความสะดวกใจในการสอนเรื่องเพศให้กับลูก และการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว เพื่อให้แม่และลูกสาวมีโอกาสได้ใกล้ชิดสนิทสนมและพูดคุยในเรื่องเพศได้มากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาในประเทศนัมไบที่พบว่าแม่สอนลูกสาวเรื่องการมีประจำเดือนหลังลูกมีประจำเดือนครั้งแรก และสอนไม่ให้พูดคุยกับผู้ชายเท่านั้น เพราะแม่รู้สึกไม่สะดวกใจในการสอนเรื่องเพศให้กับลูก ทำให้ลูกต้องต้องเรียนรู้เรื่องเพศจากเพื่อนและพี่สาว (Shetty , Kowli & Patil , 2005)

เช่นเดียวกับการศึกษาของวาสนา (2548) ที่ศึกษาการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตรวัยรุ่นหญิงและทัศนคติเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเขตเทศบาล จังหวัดอุดรธานี พบว่าการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวที่มีลูกวัยรุ่นผู้หญิงอยู่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับพัฒนกิจของครอบครัวด้านที่มีคะแนนอยู่ในระดับสูง คือ การถ่ายทอดปฏิบัติการดำเนินชีวิตและจริยธรรมแก่ลูก และด้านการส่งเสริมให้รับผิดชอบตนเองและกิจกรรมในครอบครัว การปฏิบัติพัฒนกิจในระดับปานกลาง คือ ด้านสัมพันธ์ภาพและการสื่อสารในครอบครัว การสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียน การจัดสรรด้านการเงิน การอบรมบทบาทที่เหมาะสมในสังคม การแสดงความรักความเอาใจใส่ ส่วนการสอนเพศศึกษามีค่าคะแนนในระดับต่ำสุด และทัศนคติเรื่องเพศของวัยรุ่นผู้หญิงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติเรื่องเพศรายด้านพบว่า ด้านที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านการบริการทางเพศ ด้านที่มีคะแนนระดับปานกลางคือ การคบเพื่อนต่างเพศ การเที่ยวสถานเริงรมย์ พฤติกรรมทางเพศ การใช้ถุงยางอนามัย ส่วนการคุมกำเนิด มีค่าคะแนนในระดับต่ำสุด ในด้านความสัมพันธ์พบว่าการปฏิบัติพัฒนกิจของครอบครัวระยะมีบุตรวัยรุ่นหญิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติเรื่องเพศของวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความต้องการการเรียนรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ อยากรู้อยากเห็น อยากรองอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ชอบความตื่นเต้นสนุกสนาน มีมโนธรรม จริยธรรม รู้จักกาลเทศะ รู้จักรับผิดชอบ

ชีวิตและมีความคิดเป็นอุดมคติ เป็นวัยที่เริ่มห่างจากพ่อแม่ญาติผู้ใหญ่ ไปสนิทสนมกับกลุ่มเพื่อน และใช้เวลากับเพื่อนมาก เพื่อหาเอกลักษณ์ของตนเอง แสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น ผิดทักษะสังคม และสนุกสนานกับสังคมเพื่อน วัยรุ่นมีความสนใจทางเพศมาก เกิดจากอารมณ์เพศ ซึ่งบางคนอาจมีมากและควบคุมได้น้อย ทำให้เกิดปัญหาเรื่องเพศตามมาได้ (พนม , 2549) และดูเหมือนว่าปัญหาเรื่องเพศที่เกิดกับวัยรุ่นในปัจจุบันจะเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อน และทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วพฤติกรรมรุ่นๆ ของวัยรุ่นสมัยนี้ มีพื้นฐานเดียวกันกับวัยรุ่นสมัยก่อน เมื่อ 30-40 ปีที่แล้ว ไม่ว่าจะเรื่องการถูกชักจูงง่าย บุ่มบ่าม หมกมุ่นเรื่องเพศ ติดเพื่อน กังวลเรื่องตัวคนและอัตลักษณ์ของตนเอง เพียงแต่ว่าวัยรุ่นสมัยนี้ตกเป็นเหยื่อของวัฒนธรรมกิเลส ที่ไหลปามากับอุตสาหกรรมการผลิตขนาดใหญ่และเทคโนโลยีขั้นสูงจากซีกโลกตะวันตก ทำให้วิถีเอเชียและค่านิยมเอเชียอันเป็นพื้นฐานของสังคมเครือญาติ ความพอเพียง การขัดเกลาตัวเองได้ถูกสั่นคลอนลง (สุชาดา, 2548) วัยรุ่นในปัจจุบันจึงมองเรื่องการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติ ในแต่ละวันบทสนทนาของวัยรุ่นเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในกลุ่มเพื่อนว่าใครทำอะไรที่ไหนกับใคร ใครนอกใจใคร ใครปิ้งใคร หรือใครกำลังเป็นกิ๊กของใครอยู่ วัยรุ่นชายเกือบครึ่งยอมรับให้ผู้หญิงโสดมีเพศสัมพันธ์ได้ และมากกว่า 1 ใน 4 ยอมรับเรื่องการอยู่ด้วยกันก่อนแต่งงาน และประมาณ 1 ใน 5 ของวัยรุ่นชายและหญิงอายุ 15-19 ปี มีการใช้ถุงยางอนามัยในระดับต่ำมาก (ชินฤทัย, ชาย, กฤตยา และวาสนา, 2548)

นอกจากนี้วัยรุ่นในปัจจุบันเป็นวัยรุ่นที่มีอิสระเสรีในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข้อมูลเรื่องเพศ นอกจากวัยรุ่นจะปรึกษาหรือได้ข้อมูลเรื่องเพศจากเพื่อนมากที่สุดแล้ว (พิชญ์สินี, 2545; Heisler, 2005) วัยรุ่นยังได้รับข่าวสารเรื่องเพศทางเทคโนโลยีสมัยใหม่หลายรูปแบบคือ (ชินฤทัย, ชาย, กฤตยา และวาสนา, 2548)

1. เช็กรูผ่านเน็ต จากการสำรวจเว็บไซต์ในปีที่เป็นเว็บไซต์หลัก 10 แห่งของประเทศไทย พบว่าสามารถนำไปสู่เว็บไซต์ปีประมาณ 1,000 เว็บไซต์ที่ผู้เล่นสามารถเข้าไปดูภาพโป๊ เปลือยภาพแสดงการร่วมเพศ และสามารถส่งภาพโป๊ของตัวเองหรือผู้อื่นในลักษณะแอบถ่ายให้ผู้อื่นเข้าไปดูได้ตลอดเวลา รวมทั้งสามารถสั่งซื้อหนังสือโป๊ และอุปกรณ์เครื่องเล่นประกอบการมีเช็กรูได้นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมที่ทำให้พูดคุยกันเพื่อเชิญชวน ขายบริการทางเพศหรือสร้างความพึงพอใจให้กันและกันได้

2. เช็กรูผ่านมือถือ ผู้ใช้สามารถถ่ายรูปโป๊เปลือยของตนเองหรือผู้อื่นเก็บไว้ดูได้ทุกขณะหรือดาวน์โหลดภาพโป๊หรือคำพูดที่ส่งไปในทางลามกได้

3. เช็กรูเว็บแคม เป็นเทคโนโลยีสื่อสารที่เชื่อมต่อกล้องวีดีโอและอินเทอร์เน็ตเข้าด้วยกัน ทำให้สามารถพูดคุยกันเห็นภาพอริยาบถต่างๆ เว็บแคมถูกนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดการเปลื้องผ้าโชว์เรื่อนร่าง สำเร็จความใคร่ให้อีกฝ่ายหนึ่งคู่ด้วยความสมัครใจ หรือเก็บค่าดูโดยโอนเงินผ่านบัญชี

ธนาคาร รวมทั้งยังสามารถดูภาพเคลื่อนไหวผ่านบริการของโทรศัพท์มือถือได้ด้วยเรียกว่า เซ็กซ์ เอ็มเอ็มเอ็มเอส (sex multi-media service)

สื่อทางเพศประเภทต่างๆ เหล่านี้มีส่วนทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์มากขึ้น เพราะการรับสิ่งกระตุ้นทางเพศเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น (วรรณวิมล, 2546) ดังที่ฉัฐพร (2546) พบว่าวัยรุ่นที่มีการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อมวลชนมาก มีโอกาสมีเพศสัมพันธ์มากกว่าวัยรุ่นที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อมวลชนน้อย เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุกานฎา (2545) ที่พบว่าวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครร้อยละ 65.7 เคยเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศ เหตุผลของการเปิดรับคือ ต้องการหาความรู้ (ร้อยละ 46.6) ในขณะที่ร้อยละ 23.1 ต้องการปลุกเร้าและระบายอารมณ์ทางเพศ สำหรับความรู้เรื่องเพศ ร้อยละ 46.7 มีความรู้ระดับสูง ร้อยละ 45.6 มีความรู้ระดับปานกลาง มีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้นที่มีความรู้ระดับต่ำ ในด้านพฤติกรรมทางเพศพบว่า ร้อยละ 47.2 เคยสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ร้อยละ 9.7 มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ร้อยละ 17.4 มีเพศสัมพันธ์แล้ว ด้านความสัมพันธ์พบว่า เพศกับรายได้มีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งในการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศ และจำนวนครั้งในการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหาทางเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ ในขณะที่ระยะเวลาในการเปิดรับมีความสัมพันธ์กับบางพฤติกรรมทางเพศเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศด้านการบริโภคสิ่งกระตุ้นทางเพศและการเที่ยวสถานเริงรมย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้การเสี่ยงทางเพศด้านการบริโภคสิ่งกระตุ้นทางเพศและการเที่ยวสถานเริงรมย์ (สุภาภิรมณ์, 2546)

ส่วนการศึกษาของ พิชญ์สินี (2545) พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครเพศชายเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศมากกว่าเพศหญิง นักเรียนที่เรียนสายศิลป์เปิดรับข่าวสารเรื่องเพศมากกว่านักเรียนที่เรียนสายวิทย์ สื่อที่นักเรียนเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศมากที่สุดคือเพื่อน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้เรื่องเพศมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษามีความรู้เรื่องเพศมากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชายล้วน นักเรียนชายมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนชายล้วนมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาและโรงเรียนหญิงล้วน นักเรียนที่พักอาศัยอยู่กับเพื่อนมีเพศสัมพันธ์มากกว่านักเรียนที่อยู่กับพ่อแม่ ในด้านความรู้เรื่องเพศพบว่าการเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศในระดับมากส่งผลให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์น้อย

สอดคล้องกับการศึกษาของ ดวงฤทัย (2544) ที่พบว่าวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกันมีความรู้และทัศนคติเรื่องเพศศึกษาแตกต่างกัน วัยรุ่นที่มีอายุและการศึกษาแตกต่างกันมีความรู้และทัศนคติต่อการพูดคุยและการสอนเพศศึกษาแตกต่างกัน การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อมวลชนเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศของวัยรุ่น โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อสารมวลชนประเภทนิตยสาร /วารสาร และสื่อเฉพาะกิจประเภทวิดีโอ/วีซีดี มีความสัมพันธ์กับความรู้เรื่องเพศมากที่สุด การเปิดรับข่าวสารเรื่องเพศจากสื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์

กับทัศนคติต่อการพูดคุย และการสอนเรื่องเพศ โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล ประเภทครู อาจารย์ และสื่อเฉพาะกิจประเภทหนังสือเรียนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการพูดคุยและการสอนเรื่องเพศมากที่สุด

เช่นเดียวกับ การศึกษาของ รุจิรา (2546) ที่พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จังหวัดอุดรธานี โดยรวมมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศในระดับปานน้อย นักเรียนชายมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศในระดับน้อยมาก นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับดีมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปานกลาง มีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศโดยรวมอยู่ในระดับน้อย นักเรียนที่มีผลการเรียนระดับอ่อนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศโดยรวมอยู่ในระดับน้อยมาก นักเรียนหญิงมีความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศด้านชีววิทยา สุขวิทยา จิตวิทยา และสังคมวิทยาจากแหล่งโทรทัศน์และครู อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ เพื่อน พี่น้อง และพ่อแม่ตามลำดับ

ถึงแม้จะมีเทคโนโลยีทันสมัยที่เข้าถึงข้อมูลเรื่องเพศได้อย่างง่ายดาย แต่โดยธรรมชาติของวัยรุ่นแล้ว วัยรุ่นยังคงเชื่อถือและไว้วางใจพ่อแม่มากที่สุด วัยรุ่นอยากคุย อยากปรึกษาเรื่องเพศเรื่องแฟนกับพ่อแม่มากที่สุด (โครงการคุยเปิดใจรักปลอดภัย, 2548; ศรีสุคนธ์, 2546) การที่คุยเปิดใจกับพ่อแม่เกี่ยวกับเรื่องเพศและเรื่องแฟน ทำให้วัยรุ่นตัดสินใจเรื่องนี้ได้ดีและปลอดภัยขึ้น (โครงการคุยเปิดใจรักปลอดภัย, 2548) วัยรุ่นจึงควรได้รับข้อมูลเรื่องเพศที่ถูกต้องจากพ่อแม่ เพราะการสอนเรื่องเพศทำให้เกิดผลดีต่อวัยรุ่นในแง่มุมต่างๆ ดังนี้ คือ มีความรู้และทักษะชีวิตเกี่ยวกับเพศศึกษาในด้านความภูมิใจตนเอง ความรับผิดชอบต่อสังคม ทักษะการตัดสินใจและทักษะการปฏิเสธโดยไม่เสียสัมพันธภาพดีกว่าก่อนการสอนเพศศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (รัตนา, 2546) มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติต่อเรื่องเพศ (อุรสา, 2545) มีความรู้และการปฏิบัติสุขอนามัยทางเพศดี (วรรัดมา, สุรินทร, สุตีและรัชณี, 2547) มีการรับรู้สมรรถนะในตนเองสูง และมีคะแนนพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศต่ำ (พัชรินทร์, 2544) และมีความรู้ เจตคติ ทักษะชีวิตและการปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและเพศศึกษาดี (สาโรจน์, 2545)

จากการทบทวนวรรณกรรมพอสรุปได้ว่า วัยรุ่นในปัจจุบันมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศมากขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย เช่น การตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม การติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ การทำแท้งผิดกฎหมาย รวมทั้งการสูญเสียอนาคตทางการศึกษา วิธีการช่วยเหลือวัยรุ่นให้มีพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสมและมีสุขภาพทางเพศที่ดีคือ การสอนเพศศึกษาบุคคลที่มีความเหมาะสมในการสอนเพศศึกษาให้กับวัยรุ่นมากที่สุดคือพ่อแม่ แต่พบว่าพ่อแม่ยังไม่ได้กระทำบทบาทการสอนเพศศึกษาให้กับลูกวัยรุ่นเท่าที่ควร และการสอนเพศศึกษาของพ่อแม่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรื่องเพศของพ่อแม่และความต้องการการเรียนรู้เรื่องเพศของลูก